

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

26.Nisan.2015, Pazar - Sayfa 1
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına
www.sifadersleri.com
adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

1. KISIM: Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'i Övmesi ve Onun Kendi Katındaki Şân ve Şerefini Açıklaması

2. FASIL: Allah Teâlâ'nın Resûl-i Ekrem'e “Şahit” Diye Niyelemesi ve Onu Övüp Yüceltmesi

Arapça Kaynak sf. 67
Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 92

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKŪKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

26.Nisan.2015, Pazar - Sayfa 2
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

٢٠ - وفي حديث آخر: أخبرنا رسولُ الله ﷺ عن صفته في التَّوْرَةِ: «عَبْدِي أَحْمَدُ الْمُخْتَارُ، مَوْلَدُهُ بِمَكَّةَ، وَمُهَاجِرُهُ بِالْمَدِينَةِ - أَوْ قَالَ: طَيْبَةُ - أُمُّهُ الْحَمَّادُونَ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ»^(٢).

Bir başka hadise göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem, Tevrât'ta yer alan özelliklerini şöyle ifâde etmiştir: “Benim seçkin kulum Ahmed’in doğum yeri Mekke, hicret edeceği yer Medine (veya Taybe), ümmeti ise her durumda Allah’a dâima hamdeden kimselerdir.”⁴

4. Dârimî, Mukaddime 2, nr. 7. Ayrıca bk. İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ*, I, 360.

Peygamberimizin Kur'an'da Yer Alan Bazı Özellikleri

Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ، يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ، فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ، فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾

“Onlar ellerindeki Tevrât ve İncil’de özelliklerini yazılı buldukları o elçiye, okuma yazma bilmeyen o Peygamber’e uyarlar. Peygamber onlara iyiliği emreder, onları kötülükten sakındırır; iyi ve temiz şeyleri onlara helâl, pis şeyleri ise haram kılar, daha önce üzerlerinde bulunan ağır yükleri indirir, sırtlarındaki zincirleri çözer. Ona îmân eden, onu destekleyen, düşmanlarına karşı ona yardım eden ve kendisine indirilen nûra uyan kimseler, kurtuluşa erenlerin tâ kendileridir.

“Şöyle de: “Ey insanlar! Elbette ben, göklerin ve yerin sahibi olan, Kendisinden başka ilâh bulunmayan, diriltiren ve öldüren Allah’ın hepinize birden gönderdiği elçisiyim. Öyleyse Allah’a îmân edin, Allah’a ve O’nun sözlerine îmân eden o ümmî Peygamber’e de îmân edin. Ve ona uyun ki doğru yolu bulasınız.”¹

وقال تعالى: ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ قُلْ يَتَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَعَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ [الأعراف: ١٥٧، ١٥٨].

Allah Teâlâ bir başka âyette de şöyle buyurdu:

﴿فِيمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لَئِن لَّهٗمۡ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَۚ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِۚ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾

وقال تعالى: ﴿فِيمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لَئِن لَّهٗمۡ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَۚ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِۚ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِۚ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ﴾ [آل عمران: ١٥٩].

قال السَّمَرَقَنْدِيُّ: ذَكَرَهُمُ اللَّهُ مِنَّتَهُ أَنَّهُ جَعَلَ رَسُولَهُ رَحِيمًا بِالْمُؤْمِنِينَ ، رَوْفًا لِّئِنَّ الْجَانِبِ ، وَلَوْ كَانَ فَظًّا خَشِنًا (٧/ب) فِي الْقَوْلِ لَتَفَرَّقُوا مِنْ حَوْلِهِ ، وَلَكِنْ جَعَلَهُ اللَّهُ [تَعَالَى] سَمَحًا ، سَهْلًا طَلْقًا بَرًّا لَطِيفًا .
هَكَذَا قَالَهُ الضَّحَّاكُ^(١).

وقال تعالى: ﴿وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾ [البقرة: ١٤٣].

“Allah’ın, senin kalbine koyduğu rahmet sâyesinde onlara yumuşak davrandın. Şâyet kaba, katı kalpli olsaydın, insanlar etrafından dağılıp giderlerdi. O hâlde onları affet, Allah’ın onları bağışlamasını dile. Karara bağlanacak işlerde onlara danış. Kesin kararını verince de, yalnız Allah’a tevekkül et. Çünkü Allah Kendisine tevekkül edenleri sever.”¹

Tefsir ve fıkıh âlimi Ebü'l-Leys es-Semerkindî (v. 373/973), tâbiîn müfessirlerinden Dahhâk ibni Müzâhim’in² (v. 105/723) şöyle dediğini nakletmiştir: Bu âyette Allah Teâlâ, Resûl-i Ekrem’ini mü’minlere merhametli, şefkatli ve yumuşak huylu kıldığını söylemek sûretiyle onlara olan iyiliğini hatırlatmaktadır. Şâyet Peygamber Efendimiz kaba ve kırıncı biri olsaydı, etrafındaki insanlar dağılıp giderdi. Böyle bir şey olmaması için Cenâb-ı Hak onu hoşgörülü, yumuşak, güler yüzlü, nâzik ve şefkatli bir insan olarak yarattı.

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurdu:

﴿وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا﴾
“Böylece, siz bütün insanlara şahit olabilirsiniz, Peygamber de size şahit olsun diye sizi ölçülü ve dengeli bir ümmet yaptık.”³

1. Âl-i İmrân 3/159.

2. Dahhâk ibni Müzâhim el-Hilâlî, vaaz ve nasihatleriyle bilinen bir müfessir; rivâyetleri dört sünende yer alan bir muhaddis, âbid ve zâhid bir âlimdi. Akşam olunca ağlar ve: “Bugün Allah’ın huzûruna amellerimden nelerin götürüldüğünü bilmiyorum” derdi. Dahhâk, Belh ve Semerkant’ta yaşamıştır.

3. Bakara 2/143.

قال أبو الحسن القاسبي^(٢): أَبَانَ اللَّهُ [تعالى] فَضْلَ نَبِينَا ﷺ ، وَفَضْلَ أُمَّتِهِ
بهذه الآية ، وفي قوله في الآية الأخرى: ﴿وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ
وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾ [الحج: ٧٨].

وكذلك قوله [تعالى]: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى
هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ [النساء: ٤١].
وقوله [تعالى]: وَسَطًا: أَيَّ عَدْلًا خِيَارًا.

3. Bakara 2/143.

4. Ebü'l-Hasan Ali bin Muhammed el-Meâfirî el-Kayrevânî el-Kâbisî, Mâlikî fakîhi ve eğitimcidir. Onun çeşitli eserleri bulunmaktadır. *er-Risâletü'l-mufasssıla li-ahvâli'l-müteallimîn ve ahkâmî'l-muallimîn ve'l-müteallimîn* (Kahire 1945) adlı eseri birkaç defa neşredilmiş, Türkçe'ye de *İslâm'da Öğretmen ve Öğrenci Meselelerine Dâir Geniş Risâle* (Ankara 1966) adıyla tercüme edilmiştir. Müellifin hadis ve fıkha dâir de eserleri vardır.

1. Hac 22/78.

2. Nisâ 4/41.

3. Buhârî Tefsîr 4/9, nr. 4582, Fezâilü'l-Kur'an 33, 35, nr. 5050, 5055; Müslim, Müsâfirîn 247, 248, nr. 800.

Ümmetin Özellikleri

Mâlikî fakîhi ve eğitimci Ebü'l-Hasan el-Kâbisî⁴ (v. 403/1012) der ki:

“Allah Teâlâ bu âyet-i kerîme ile Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ve ümmetin üstünlüğünü ortaya koymuştur. Şu âyette de aynı hususu ifâde etmiştir:

﴿هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلِ وَفِي هَذَا لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شَهِدَاءَ عَلَى النَّاسِ﴾ “Allah, sizi bundan evvel de, bu Kur'an'da da Müslümanlar diye isimlendirdi. Neticede, Peygamber size şâhitlik edecek, siz de diğer insanlara şâhitlik edeceksiniz.”¹

Bu konuda şu âyeti de zikretmelidir: ﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾ “Biz her ümmetten, o ümmetin yaptıklarına bir şâhit getirdiğimizde, seni de bunlara şâhit kıldığımızda hâlleri nice olacak?”²

Bu âyet dolayısıyla şu olayı hatırlamakta fayda vardır: Bir gün Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Abdullah ibni Mes'ûd'a: “Bana Kur'an oku!” buyurmuş, İbni Mes'ûd da: “Kur'an sana indirildiği hâlde onu sana ben mi okuyacağım?” deyince Allah'ın Elçisi: “Evet, ben Kur'an'ı bir başkasından dinlemeyi pek severim” buyurmuştur. Abdullah ibni Mes'ûd: “Ben de ona Nisâ sûresini okumaya başladım. ‘Biz her ümmetten o ümmetin yapıp ettiklerine bir şâhit getirdiğimizde, seni de bunlara şâhit kıldığımızda hâlleri nice olacak?’ âyetine (4/41) gelince Resûl-i Ekrem'in: “Şimdilik yeter!” buyurduğunu, o sırada gözlerinden yaşlar süzüldüğünü nakleder.”³

ومعنى هذه الآية: وكما هديناكم فكذلك خصصناكم وفضلناكم بأن جعلناكم أمة خياراً عدولاً؛ لتشهدوا للأنبياء عليهم السلام على أممهم، ويشهد لكم الرسول بالصدق.

٢١ - [و] قيل: إن الله جلَّ جلاله إذا سأل الأنبياء: هل بلغتم؟ فيقولون: نعم. فتقول أممهم: ما جاءنا من بشرٍ ولا نذيرٍ؛ فتشهد أممهم محمد ﷺ للأنبياء^(٣)؛ ويزكيهم النبي ﷺ^(٤).

Biraz önce zikredilen “Sizi ölçülü, dengeli ve adâletli bir ümmet yaptık” âyetindeki⁴ “vasat ümmet” ifâdesi, “âdil, dindar ve hayırlı ümmet” demektir. Bu durumda âyetin mânası şöyledir: “Sizi doğru yola ilettiğimiz gibi, peygamberlerin kendi ümmetlerine tebliğ vazifesini yerine getirdiklerine şâhitlik edesiniz, sizin doğru söylediğinize de Resûlullah şâhitlik etsin diye sizi hayırlı ve âdil bir ümmet yapıp başkalarına üstün kıldık.”

Ümmetinin Şâhitliği

Allah Teâlâ, peygamberlere: “Peygamberlik görevini yerine getirdiniz mi?” diye sorduğu zaman, onlar: “Evet, getirdik.” diyecek; ümmetleri ise “Bize ne bir müjdeci geldi ne de bir uyarıcı!” diye itiraz edecekler. İşte o zaman Muhammed ümmeti, peygamberlerin vazifelerini yaptıklarına dâir şâhitlik edecek, Resûl-i Ekrem de onların doğru söylediklerini belirtecek.

Resûl-i Ekrem şöyle buyurdu: Kıyâmet gününde Nûh aleyhisselâma:

“Üstlendiğin peygamberlik görevini ümmetine tebliğ ettin mi?” diye sorulacak. O da:

“Evet, yâ Rabbî, tebliğ ettim” diyecek. Bu defa onun ümmetine:

“Nûh size benden aldığı görevi ulaştırdı mı?” diye sorulacak. Onlar da:

“Hayır, bize bir uyarıcı gelmedi” diyecek. O zaman Cenâb-ı Hak, Nûh peygambere:

“Görevini yaptığına dâir şâhitlerin kimlerdir?” diye soracak; o da:

“Muhammed ve ümmeti” diye cevap verecek. İşte bunun üzerine Muhammed ümmetine sorulacak, onlar da (Kur’ân-ı Kerîm’den öğrendikleri şekilde) Hz. Nûh’un görevini yaptığını söyleyeceklerdir. Resûl-i Ekrem bunları anlattıktan sonra şu âyeti okudu:¹

“Böylece, siz bütün insanlara şâhit olasınız, Peygamber de size şâhit olsun diye sizi ölçülü, dengeli ve adâletli bir ümmet yaptık.”²

4. Bakara 2/143.

1. Bakara 2/143.

2. Buhârî, Enbiyâ 3, nr. 3339, Tefsîr 2/13, nr. 4487, İ’tisâm 19, nr. 7349.

وقيل: معنى الآية: إنكم حُجَّةٌ على كلِّ مَنْ خالفكم ، والرسولُ حُجَّةٌ عليكم . حكاة السَّمَرْقَنْدِي .

وقال [الله] تعالى: ﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾ [يونس: ٢].

قال قتادة ، والحسن ، وزيد بن أسلم^(١): ﴿قَدَمَ صِدْقٍ﴾: هو محمدٌ ﷺ ، يشفعُ لهم .

Tefsir âlimi ve Hanefî fakihi Ebû'l-Leys es-Semerkindî'nin bazı müfessirlerden nakline göre söz konusu âyetin mânası şöyledir: “Ey Muhammed ümmeti! Siz muhâliflerinize (peygamberlerini yalanlayan herkese karşı) şâhitsiniz, Peygamber de sizin doğru söylediğinize şâhitlik edecektir.”

Doğruluk Makamı

Allah Teâlâ şöyle buyurdu: ﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ﴾
“İnsanları uyar; îmân edenleri de Rableri katındaki doğruluk makamı ile müjdele.”¹

Âyetteki “kademe sıdk” ifâdesine şu mânalar verilmiştir: “Yüce mertebe, sâdık şefâatçi, mü'minlerin ölmeden önce yaptıkları sâlih ameller karşılığında kendilerine ihsân olunan sevap, Levh-i mahfûz'da mü'minler için yazılmış olan saâdet.” Bu âyetin daha açık tercümesi şöyledir: “İnsanları uyar, iman edenlere de, dürüst olmaları ve iyi işler yapmaları sebebiyle Rableri katında herkesten daha ileride bulunduklarını müjdele.”

Tâbiîn âlimlerinden Katâde bin Diâme es-Sedûsî² (v. 117/735), Hasan-ı Basrî (v. 110/728) ve zâhid Zeyd ibni Eslem³ (v. 136/753) âyetteki “kademe sıdk” (doğruluk makamı) ifâdesinin, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin “ümmetine şefâati” anlamına geldiğini söylemişlerdir.

1. Yûnus 10/2.

2. Katâde bin Diâme es-Sedûsî hakkında bilgi için bk. I, 81.

3. Ebû Abdullah Zeyd ibni Eslem el-Adevî, ünlü bir zâhid, rivâyetleri Kütüb-i Sitte'de yer alan bir muhaddis ve fakîh olup Mescid-i Nebevî'de ders verirdi.

وعن الحسن أيضاً قال: هي مصيبتهم بنبيهم.

وعن أبي سعيد الخدري [رضي الله عنه]: هي شفاعت نبيهم محمد ﷺ؛ هو شفيع صدق عند ربهم.

وقال سهل بن عبد الله التستري: هي سابقة رحمة أودعها [الله] في محمد ﷺ.

وقال محمد بن علي الترمذي^(٢): هو إمام الصادقين والصدّيقين ، الشفيع المَطاع ، والسائل المُجاب ، محمد ﷺ ، حكاه عنه السُّلَمي .

4. Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, IV, 66, V, 59; Elbânî, *Silsiletü'l-ehâdîsi's-sahîha*, IV, 471-472, nr. 1856.

1. Menâkıb 1, nr. 3609.

2. Ebû Abdurrahman es-Sülemî hakkında bilgi için bk. I, 80.

3. Asıl adı Muhammed ibni Alî et-Tirmizî olup Hakîm-i Tirmizî diye tanınan ünlü bir sûfidir. 291 hadisi tasavvufî açıdan şerhettiği *Nevâdirü'l-usûl fî ma'rifeti ahhâri'r-Resûl* başta olmak üzere zühd hayatıyla ilgili pek çok eser yazmıştır.

4. Sıddîk, "ilmiyle âmil olan, bildiğini uygulayan" demektir.

Hasan-ı Basrî, "kademe sıdk" terkîbine, "Resûl-i Ekrem'in ümmetinden önce vefât etmesi" şeklinde mâna vermiştir.

Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anha göre "kademe sıdk" ifâdesi, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in, ümmetine olan şefâatidir. O, Ümmet-i Muhammed'e Rableri katında en sâdık şefâatçidir.

Sûfî müfessir Sehl ibni Abdillâh et-Tüsterî (v. 283/896) ise "kademe sıdk"ı, "Allah Teâlâ'nın Resûl-i Ekrem'ine ezelde verdiği rahmet" diye açıklamıştır.

Burada Resûl-i Ekrem'in şu hadisini hatırlamalıdır:

"Âdem rûh ile ceset arasında iken ben Peygamberdim."⁴

Tirmizî'nin bu konuyla ilgili rivâyeti ise şöyledir: Resûl-i Ekrem'e: "Yâ Resûlallah! Senin peygamberliğin ne zaman kesinleşti?" diye sordular. O da:

"Âdem rûh ile ceset arasındayken" buyurdu.¹

Ebû Abdurrahman es-Sülemî² (v. 412/1021), müfessir sûfî Hakîm et-Tirmizî'nin³ (v. 320/932) bu konuda şöyle dediğini nakletmiştir: "Kademe sıdk, Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'dir. Zira o, sâdıkların, sıddıkların⁴ rehberi, itâat olunan bir şefâatçi, isteği reddolunmayan yegâne peygamberdir."